

es tindrà d'escriure en català) i anarem tots plegats vers l'aeroport.

No massa gran. Pocs serveis. Molt net. Shen ens porta unes llimonades —la coca-cola és tabú a Xina— i tafanegem el defora. És nit closa. Sols es veuen dos avions de passatgers. Un és d'Air-France que des de fa temps té línia amb Shanghai —ara ja en té fins Pekin mateix—, l'altre es l'Yluschine xinès. Certament jo no n'havia vist cap mai. És un avió comparable amb el D.C. 8, però en comptes de portar les turbines sota les ales les porta agrupades —2 per danda— a nivell de la cua.

Amb sorpresa veiem que hi ha esplèndids seients corresponents a primera classe, en el centre de l'avió, però en aquest país no són vàlides i s'hi pot assentar tothom. No es reserven els seients. Decorat i encoixinat de color blau cel, l'avió no suggereix en cap moment la simplicitat objectiva xinesa. Preguntem com estan de peces de recanvi ja que els Yluschine van ésser facilitats a Xina quan hi havia molt bones relacions entre els dos països socialistes. Després al canviar la decoració, els russos van tancar l'aixeta i Xina ha de fabricar els accessoris i recanvis d'aquests aparells a cop d'artesanía ja que encara és incapaç de produir avions aptes pel servei de viatgers.

En un vol perfecte de comoditat —però sense minestra— arribem en menys de dues hores a Pekin (també Peking), al seu aeroport separat de la capital per trenta dos quilòmetres.

L'entrada a la capital de Xina és impressionant. El president Mao va fer l'avinguda principal de 70 metres d'ample i 38 quilòmetres de longitud arrasant tot el que va trobar per davant.

Així resulta que al costat de l'enorme hotel on ens porten hi han cases ben simples d'aspecte camperol oferint un contrast frapant.

Aquí les coses són un xic diferents que a Canton, Hangtcheou o Shanghai.

Els que mengen xinès, que són la immensa majoria, ho fan en menjadors separats dels que mengen occidental. Així no han de preguntar a ningú.

Dintre de l'hotel de Pekin és on més ens hem recordat d'un hotel occidental. Molta gent amunt i avall. Oficina de canvi de moneda. Tendes que venen records. Correu. I sentim parlar molt en castellà. Són grups de mexicans, peruans i argentins. Fem amistat. Són gent molt trempada que de seguida ens donen cops a l'esquena com si ens coneguessim de tota la vida. Però per a nosaltres tenen un greu defecte. Ho critiquen tot sistemàticament. El seu país, el nostre, el xinès. A Pekin troben que no hi ha una sola «boite», «donde haya pebetas» i ens diuen, amb unes penques hipertrofiadíssimes, que els nostres amfitrions són gent avorridíssima que sols parlen de doctrines, de béns comunals, d'esperit de sacrifici i de treballar més hores «y a nosotros de eso ni hablar, pues si se hace la revolución es para trabajar menos y no para trabajar más». Si hom tingués de jutjar els països sudamericans pel mostrari que hem trobat a Pekin, la cosa no quedaria massa ben parada i jo que no entenc res de política puc assegurar-vos que el marxisme mai prendrà peu, mai podrà arrelar seriosament en aquell continent, on la violència és la primera de les doctrines i el sentit de revenja la base de tots els postulats.

En aquest sentit, aquest poble xinès «tan atrassat» està milers de quilòmetres més endavant que els sudamericans, i el seu amor a l'estudi, «la seva serenitat d'esperit i sentit comunitari de reconstrucció», permetrà dintre d'uns anys —no sé quants— erigir-se, no sols en portantveu sinó que també en ensenyador dels camins útils, no a aquell o a d'altre poble, sinó a gratcient.

En realitat no es tracta de política, de si el marxisme és cosa bona o no. La veritat és una altra. Es tracta de si l'esperit està fonamentalment provist o no d'ètica. S'és una bona o mala persona. El règim no és el transcendent sinó la preparació dels seus dirigents, l'esperit de dedicació, l'amor al poble governat, la manca de gasiveria pròpia. I Xina és generalment un poble d'esperit despert i afinat. La brutalitat que molts li atribueixen des d'Europa és pura invenció. No parlo de la Xina dels Ming ni de la Xina dels mandarins, sinó de la Xina actual, aprenent de socialista —perquè amb la seva pobresa no tenia cap altre camí de sortida. Sí, sí. Ja sé que molts em recordareu els «martiris xinos», però això seria dir-nos que nosaltres som responsables de les coses de la Inquisició.

Seguint la gran avinguda de Pekin i per sota hi ha el Metro. És nou i encara que no té l'espectacularitat del de Moscou, té també les estacions en marbre gris-blau de Tachai i escales mecàniques, també naturalment noves, molt lluntes i parades.

Quan vàrem arribar a l'estació de sortida, l'empleat que ens acompanyava va engegar dita escala per tal que nosaltres no tinguéssim de pujar a peu.

Els xinesos, sense dubtar-ho, pujaren per l'escala convencional. El nostre amic Llibori els hi va fer un signe amistós per a que pugéssim amb nosaltres, cosa que els produí un cert impacte. Van quedar-se parats i fins que l'empleat que engegava l'escala no els hi féu un signe d'aquíescència no baixaren corrent i pujaren amb grans rialles, pel mateix lloc que nosaltres. Això és un altre poema si ho pensem detingudament. Ells estan acostumats a anar al darrera, a que les coses bones potser no són per ells, sinó per persones distingides, a que s'han d'estar de quelcom per donar pas a d'altres. Senyor! I això en ple règim socialista. Convindreu amb mi que el règim serà socialista però l'esperit del poble, ni gota.

Una última observació que confirma el que diem.

A molts de nosaltres ens feia gràcia viure amb el poble, prescindint de la companyia de Tchai, Shen i Huan. El «trío» és magnífic, ens ajuda moltíssim i ens cuida com ja haureu observat els que heu llegit totes les nostres petites cròniques. Però a voltes hom no vol estar tan cuidat, ni tan ajudat.

Així, qui més qui menys, va pujar en un autobús o un filobús del transport públic. Indefectiblement la gent assentada s'aixecava per deixar-nos seure. I el que és més gran encara. S'alçaven bones dones per tal de que homes occidentals s'asseiessin.

Això ens omplia de vergonya i de compliments, i sense entendren's, però amb el gest característic del qui agraeix una atenció però no la pot acceptar, s'establia una corrent de simpatia, en la qual participaven tots els viatgers de l'autòmnibus.

I un corolari. Alguns van anar a un parc públic d'atraccions, cosa que en un país tan remot com Xina és molt interessant. Doncs bé; indefectiblement la gent que en major o menor nombre esperava el seu torn per treure un bitllet per a les atraccions, s'apartava instantàniament per tal que els catalans passéssim davant, sense esperar gens.

Estem encara dubtosos si aquesta posició tan definida dels xinesos obeïa a esperit d'inferioritat, a falta de costum de veure uns occidentals tan xerraires, amb senyores vestides amb coloraines, a ordres rebudes en aquest sentit o simplement per educadíssima deferència. Qui sap si hi havia una mica de tot.

L'endemà començarem a visitar la ciutat, però com que era diumenge uns quants vàrem demanar si podíem anar a Missa.

Sí, ja sé que estàvem en un país ateu, però res es perd per preguntar.

I, efectivament, amics, vàrem anar a Missa, a una missa a la qual ja no estem acostumats.

Però això ja és una altra història que si Déu vol us explicarem un altre dia.

Eduard Padrós i de Palacios

El tècnic en cap de l'acupuntura —amb el cabell curt— dissipa festivament els dubtes i suspicàcies que li presenta l'autor d'aquestes cròniques. Entre ambdós, el traductor Shen, que té davant seu un aparell d'impulsos elèctrics per la finalitat de l'anestèsia.